Republika Hrvatska
Općinski sud u Varaždinu
Stalna služba u Ivancu
Ivanec, Ul. ak. Mirka Maleza 3

Poslovni broj: Pn-122/2023-24

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Općinski sud u Varaždinu, Stalna služba u Ivancu, po sucu Draženku Jakopoviću, kao sucu pojedincu, u pravnoj stvari tužitelja Anđelka Totića iz Zagreba, Konjščinska Ulica 72, OIB:72602881043, zastupan po punomoćnicima Nemanji Nožiniću, Goranu Tomljanoviću i Mariju Maričeviću, odvjetnici u Odvjetničkom društva Nožinić, Tomljanović & Maričević d.o.o. iz Nove Gradiške, protiv tužene REPUBLIKA HRVATSKA, OIB:52634238587, koju zastupa Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu, Građansko-upravni odjel, radi naknade štete, nakon glavne i javne rasprave zaključene dana 16. listopada 2026. godine, kojoj su bili nazočni tužitelj, z. punom. tužitelja Ivan Kapustić, odvjetnik u Ivancu i zastupnica tužene Mirjana Četrtek, viša državna odvjetnička savjetnica u ODO u Varaždinu, Građansko - upravni odjel, te sukladno odredbi članka 335. stavak 4. Zakona o parničnom postupku - objave presude dana 27. studeni 2026.,

p r e s u d i o j e

I. Tuženik Republika Hrvatska, OIB:52634238587 dužan je tužitelju Anđelku Totić iz Zagreba, Konjščinska Ulica 72, OIB:72602881043, isplatiti na ime naknade štete ukupan iznos od 9.900,00 EUR (slovima: devet tisuća devet sto eura), zajedno sa zakonskom zateznom kamatom u visini eskontne stope HNB koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu uvećano za pet postotnih poena počevši od dana podnošenja tužbe, tj. od dana 13.10.2014. godine do 31.7.2015. godine, a od 1.8.2015. pa do 31.12.2022. godine po stopi zatezne kamate koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamate stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za 3 postotna poena, te od 1.1.2023. godine do konačne isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koje evropska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koju je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za 3 postotna poena, kao i da nadoknaditi tužitelju parnični trošak ovog postupka u iznosu od 3.467,26 EUR sa zakonskom zateznom kamatom po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je evropska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za 3 postotna poena, počevši od dana donošenja prvostupanjske presude, tj. od dana 27.11.2026. godine do isplate, a sve to u roku od 15 dana pod prijetnjom ovrhe.

II. Odbija se tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži isplatu preko dosuđenog iznosa od 9.900,00 EUR do traženog iznosa od 66.361,40 EUR sa zateznom kamatom tekućom od 6. lipnja 2014. do isplate kao neosnovan.

Obrazloženje

1. Tužitelj je podnio tužbu protiv Republike Hrvatske, radi naknade štete, u kojoj navodi da je Presudom Županijskog suda u Zagrebu, broj: 1 K-102/10 od dana 30.9.2010. godine, oglašen krivim i osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 12 godina i 6 mjeseci, da se sljedom iste nalazi na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici Lepoglava, da se nalazi na izdržavanje kazne zatvora u Kaznionici Lepoglava od 2011. godine, da kroz vremenski period koji je proveo i nadalje provodi na izdržavanju kazne zatvora da je u KZ Lepoglava bio izložen nečovjećnom postupanju i da mu je povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, da je do povreda došlo zbog prenapučenosti zatvora i ne osiguravanja humanih uvjeta za boravak zatvorenika u KZ Lepoglava, zbog čega je od strane ŽS Varaždin utvrđeno pravomoćnim rješenjem br. Ik.L.-40/12 od dana 20.4.2012. godine da ga je KZ Lepoglava protivno čl. 74. st. 3 Zakona o izvršavanju kazne zatvora nezakonito prikratila u pravu na odgovarajući smještaj u spavaonicu propisane kvadrature i zapremnine tijekom boravka na 3B Odjelu u sobi br. 4, da je naređeno KZ Lepoglava otklanjanje nezakonitog prikraćivanja u odnosu na pravo zatvorenika, ovdje tužitelja, na odgovarajući smještaj i da se nalaže da mu se osigura smještaj u spavaonici u kojoj će u odnosu na njega biti najmanje 4 m2 i 10 m3 prostora, da su mu dosadašnjim, a vrlo izvjesno i budućim boravkom u KZ Lepoglava povrijeđena ustavna prava iz čl. 23. st. 1. i čl. 25. st. 1., kao i čl. 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, te čl. 74. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, da je o uvjetima u zatvoru podnosio usmene i pisane pritužbe upravitelju KZ Lepoglava, da je to ostalo bezuspješno, te sucima Županijskog suda u Varaždinu koji su tijekom proteklog perioda donosili rješenja kojima se nalaže KZ Lepoglava uspostava humanog stanja u odnosu na tužitelja, odnosno utvrđuje se da je KZ Lepoglava povrijedilo prava tužitelja i istome nezakonito prikratila pravo na odgovarajući smještaj u KZ Lepoglava, da isti uvjeti ni unatoć tome ni do danas se nisu izmijenjeni kako je to naloženo pravomoćnim rješenjem ŽS Varaždin, da KZ Lepoglava i nadalje krši prava zajamćena tužitelju, da je usmene pritužbe iznosio i zatvorskim stražarima koji su mu rekli da se žali sucima i da je tako krug bio zatvoren, da mu je tijekom boravka u KZ Lepoglava povrijeđena osobnost koja se štiti odredbom čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima, kao vid neimovinske štete, da je pojam prava osobnosti reguliran odredbom čl. 19. st. 2. Zakona o obveznim odnosima gdje se kao prava osobnosti navode: duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, sloboda i dr., da na ovo upućuje i odluka Ustavnog suda RH broj: U-III-1437/2007 kao i mnogobrojne presude Europskog suda za ljudska prava donesene protiv RH, kao što su Cenbauer protiv Hrvatske od 9.6.2006., Testa protiv Hrvatske od 12.7.2007., Pilčić protiv Hrvatske presuda od 17.1.2008., da kroz vremenski period od dolaska u KZ Lepoglavu pa do dana podnošenja tužbe je izložen ponižavajućem i nečovječnom postupanju, da mu je povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, da je do povreda došlo zbog prenapučenosti zatvora i ne osiguravanja humanih uvjeta za boravak zatvorenika u KZ u Lepoglavi, da smještajni uvjeti Kaznionice Lepoglava ne odgovaraju standardu Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i čl. 74. st. 1. Zakona izvršavanju kazne zatvora prema kojem smještaj zatvorenika treba odgovarati zdravstvenim, higijenskim i prostornim zahtjevima, te klimatskim prilikama, da prema čl. 74. st. 3. istog zakona prostorije u kojima borave zatvorenici moraju biti čste, suhe i dovoljno prostrane, da za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4m2 i 10 m3 prostora, da se u sobi nalazi WC u kojem se nalazi samo

jedna slavina s hladnom vodom, umivaonik i WC školjka, da se vrata WC-a ne smiju i ne mogu zaključavati tako da je intima nemoguća, da su zidovi vlažni, da sa njih opada boja, de su izrazito žuti jer se u sobi puši, da zbog prenapučenosti KZ u Lepoglavi ne postoje nepušačke sobe, da KZ u Lepoglavi ne osigurava dovoljno pribora za održavanje osobne higijene, niti se zatvorenicima daje dovoljno sredstava za čišćenje ćelije, da prostorije u kojima boravi su nečiste jer nema dovoljno sredstava za održavanje higijene, da zimi nema tople vode, da ljeti nema ni hladne, da soba ne posjeduje prekidač za hitne pozive u slučaju potrebe za liječnikom ili pravosudnim policajcem, da su tuševi prljavi, neuredni, pločice pune fleka i gljivica, da iz odvoda izviru fekalije, da na iznimno veliki broj zatvorenika na odjelu postoje samo četiri tuš kabine, da su tri adekvatne za tuširanje, a jedna da služi za pranje krpa i džogera, da se odjeća, rublje te posteljina rijetko mogu prati, a kada se operu iz praonice da se vraćaju vlažni i čudnog mirisa zajedno sa flekama kako su na pranje i predate, da kuhinja u kojoj se hrana priprema i poslužuje zatvorenicima ne udovoljava higijenskim standardima, da se u prostoru blagavaonice i kuhinje nalaze mačke i različiti insekti, da se posuđe i žlice loše peru i da imaju miris po tekućini kojom se peru, da zbog ovakve higijene često ima herpes oko usta, da je zbog naprijed opisanih nehumanih uvjeta obolio, da mu se teško narušilo zdravstveno stanje, da mu se pojavio niz drugih bolesti i bolesnih stanja, da to proizlazi iz priložene medicinske dokumentacije, koja nedvojbeno ne bi nastupila da je KZ Lepoglava uspostavila minimalne uvjete propisane ZIKZ i Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, da može o svom trošku u prodavaonici KZ nabavljati prehrambene i druge proizvode za osobnu uporabu, da za cijelu kaznionicu postoji samo jedna blagajna, da čeka i preko 30 minuta da bi došao na red za kupnju, da se zbog toga preskaću obroci ili boravak na zraku, da su u to vrijeme aktivnosti tipa nogomet, čitaonica, likovne aktivnosti i sl., da je imao velikih problema s liječničkom službom, da kako bi uopće bio pozvan na pregled da je morao pisati tjednima zbog čega se žalio sucu izvršenja ŽS Varaždin, da je potrebne specijalističke preglede čekao više od 6-7 mjeseci u kojem periodu su se bolest i bolesna stanja progresivno razvijala i oštećivala mu zdravlje, da je temperatura u ćeliji tijekom ljeta oko 35-40 Celzijusa, dok je zimska temperatura i do -10 Celzija, da u ćeliji radi nedostatka prostora i mogućnosti za kretanje po istoj vladala napetost i da su izbijale svađe jer su svi bili nervozni i frustrirani takvom situacijom, da mu je zdravlje kako psihičko tako i fičitko teško narušeno tijekom boravka u KZ Lepoglava, da se sukladno odredbi č1. 186a. Zakona o parničnom postupku prije podnošenja tužbe obratio tuženiku (putem nadležnog ODO) sa zahtjevom za mirno rješenje spora, da do mirnog rješenja spora nije došlo, da obzirom na evidentnu povredu prava osobnosti (koja i danas traje i to prava na čast, ugled, tjelesno i duševno zdravlje) uzrokovanu uvjetima boravka u KZ u Lepoglavi u kojem nije udovoljeno standardu smještaja zatvorenika od 4 m2 i 10 m3 zraka po zatvoreniku, te postupanjem samih djelatnika iste KZ Lepoglava, potražuje uobzirujući sve okolnosti slučaja pravičnu novčanu naknadu u iznosu od 500.000,00 kn, te predlaže da sud donese presudu da mu je tužena dužna isplatiti utuženi iznos sa zakonskom zaterznom kamatom i naknaditi mu parnični trošak.

1.1. Tužitelj je na zapisnk dana 16.4.2024. uredio tužbeni zahtjev obzirom na promjenu valute, tijek i visinu zakonskih zateznih kamata (list 256 spisa).

2. Tužena u odgovoru na tužbu navodi da u cijelosti osporava tužbu i tužbeni zahtjev, kako u osnovi, tako i u visini, da se tužitelj prije podnošenja tužbe sudu obratio dana 9.6.2914. nadležnom Općinskom državnom odvjetništvu u Varaždinu sa Zahtjevom za mirno rješenje spora, da je zahtjev tužitelja za mirno rješenje spora odbijen 9.9.2014. očitovanjem nadležnog državnog odvjetništva, da tužitelj potražuje naknadu štete zbog povrede prava osobnosti koja bi mu, uslijed neadekvatnih smještajnih uvjeta u KZ u

Lepoglavi, nastala u razdoblju od 28.2.2011., kada je primljen u KZ u Lepoglavi, pa do dana podnošenja tužbe, da prema odredbi čl. 230. st. 1. Zakona o obveznim odnosima tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine otkad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, da je tražbina naknade štete tužitelja zastarjela za razdoblje koje prethodi danu 15.7.2011., pa prigovara zastari tražbine naknade štete tužitelja za razdoblje koje prethodi danu 15.7.2011., da tužitelj tužbom potražuje naknadu neimovinske štete u smislu odredbe čl. 1046. ZOO, zbog "povrede njegove osobnosti" tvrdeći kako je tijekom boravka u Kaznionici u Lepoglavi bio izložen ponižavajućem i nečovječnom postupanju čime mu je povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, a do kojih je povreda došlo zbog "prenapučenosti zatvora i ne osiguravanja humanih uvjeta za boravak zatvorenika u Kaznionici u Lepoglavi", te zaključuje da se tuženu poziva na odgovornost za štetnu radnju njenog tijela - KZ u Lepoglavi, a koja bi se sastojala u neudovoljavanju ukupnim smještajnim uvjetima zatvorenika, propisanima čl. 74. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, da nije točna tvrdnja tužitelja da njegov smještaj u KZ u Lepoglavi u vrijeme na koje se odnosi tužba (od prijma u KZ, 28.02.2011. do premještaja u Kaznionicu u Glini 11.12.2014.) ne bi udovoljavao uvjetima propisanima odredbom čl. 74. ZIKZ, da je tužitelju tijekom boravka u Kaznionici osiguran kako smještaj u prostorijama koje su udovoljavale zdravstvenim, higijenskim zahtjevima, tako i klimatskim prilikama propisanima odredbom čl. 74. ZIKZ, da je potrebno utvrditi prirodu svih smještajnih uvjeta koji su tužitelju pruženi i razmotriti jesu li ti uvjeti u svojoj ukupnosti uopće mogli proizvesti povredu prava osobnosti tužitelja, da je tužitelj za vrijeme boravka u Kaznionici bio je smješten u različitim sobama, na više odjela, da smještaj svih zatvorenika u Kaznionici u Lepoglavi odgovara propisanim zdravstvenim, higijenskim i klimatskim prilikama, da se svakome zatvoreniku nastoji osigurati smještaj primjeren njihovu pravu na zaštitu ljudskog dostojanstva i zdravstvenih standarda, kako je to propisano odredbom čl. 14. ZIKZ, da su sve spavaonice na svim odjelima gdje je tužitelj bio smješten čiste, suhe, dovoljno prostrane, opskrbljene dnevnim i umjetnim svjetlom koje omogućuje čitanje i rad bez smetnji za vid, da je u svakoj sobi omogućeno prozračivanje, da su sve spavaonice opremljene prekidačima za hitne pozive i detektorima dima za zaštitu od požara, da je kod hitne potrebe za liječničkom ili drugom pomoći omogućena neodgodiva reakcija pravosudnih policajaca i drugih službenika Kaznionice, da su sve sobe opremljene radijatorima koji su uključeni u sustav centralnog grijanja pomoću kojeg je grijanje automatski podešeno regulacijom u kotlovnici i primjereno klimatskim prilikama, da se temperatura zimi održava danju na 22ºC, a noću na 15ºC, sukladno odredbama Pravilnika o standardima smještaja i prehrane zatvorenika, da su neistinite tvrdnje tužitelja o ekstremno niskim temperaturama u prostorijama Kaznionice zimi ili previsokim ljetnim temperaturama, da Kaznionica raspolaže sanitarnim uređajima koji omogućavaju obavljanje fizioloških potreba u čistim i primjerenim uvjetima, kada god to zatvorenici žele, bilo da se nalazili u spavaonici, na radnome mjestu ili u prostorijama namijenjenima zajedničkom boravku zatvorenika, da se unutar svake spavaonice nalazi sanitarni čvor sa WC-om čija se vrata, isključivo iz sigurnosnih razloga ne zaključavaju, da je zatvorenicima stalno moguć pristup sanitarnom uređaju i pitkoj vodi, da na svakom odjelu postoji prostor zajedničke kupaonice gdje su zatvorenicima dostupna na korištenje tijekom čitavog dana i bez ograničenja četiri tuša s toplom vodom, grijanom u internoj kotlovnici, da je hladna i topla voda potrebna za održavanje higijene tužitelju, kao i drugim zatvorenicima, dostupna u spavaonici i u prostorima za tuširanje, tijekom čitavog dana i cijele godine, da Kaznionica osigurava održavanje čistoće rublja (odjeće, rublja, ručnika, posteljine i deka) u internoj praonici, da se deke peru dva puta godišnje (po potrebi i češće), da se posteljina pere svaki drugi tjedan, a donje rublje, ručnici i odjeća svaki tjedan, da se rublje i odjeća operu i posuše u jednom danu tako da nema čekanja, da se madraci i oštećena posteljina mijenjaju na zahtjev zatvorenika, da sva sredstva za održavanje higijene i higijene rublja, odjeće

i posteljine osigurava Kaznionica, da čistoću vlastitih spavaonica i uključenog sanitarnog čvora te zajedničkih prostorija Kaznionice sukladno odredbi čl. 76. ZIKZ održavaju zatvorenici radom u trajanju od najmanje dva sata dnevno i bez novčane naknade sredstvima koja osigurava Kaznionica, da čistoća zatvoreničke spavaonice i sanitarnog čvora ovisiti od angažmana zatvorenika koji taj prostor dijele, da čistoća zajedničkih prostorija odjela i prostor kupaonice s tuševima ovisi od angažmana svih zatvorenika na jednome odjelu, da ukoliko bi sredstva za održavanje osobne higijene i/ili higijene prostora koja osigurava KZ bila nedovoljna, da je svaki zatvorenik slobodan zatražiti dodatna sredstva ili ista može nabaviti kupnjom u prodavaonici koja se nalazi u krugu Kaznionice, da se daljnja higijenska i zdravstvena sukladnost prostorija u kojima zatvorenici borave održava i dezinsekcijom, deratizacijom i dezinfekcijom objekata Kaznionice na način i u vremenskim razmacima određenima posebnim propisima, a u slučaju potrebe (pojave insekata), odmah po uočavanju i prijavi, da te poslove obavlja stručni tim Zavoda za javno zdravstvo Varaždinske županije temeljem zaključenog ugovora s Kaznionicom, da se na jednak način, radom zatvorenika pod stručnim nadzorom strukovnih učitelja, održava i higijena prostorija u kojima se priprema i poslužuje hrana zatvorenicima, da mikrobiološku čistoću tih prostora, posuđa i pribora za jelo, te kvantitativnu i kvalitativnu energetsku vrijednost poslužene hrane kontroliraju službenici Zavoda za javno zdravstvo Varaždinske županije, da osporava tvrdnje tužbe o prljavim, zapuštenim i neurednim prostorima Kaznionice ili o nedovoljno čistom priboru za jelo u blagovaonici, da Kaznionica poduzima sve mjere ne bi li se razina higijene i čistoće zajedničkih i odvojenih prostora održala na zadovoljavajućem nivou, da se u KZ osigurava svim zatvorenicima adekvatna primarna i specijalistička zdravstvena zaštita, da su u Kaznionici stalno zaposleni liječnik opće prakse i stomatolog, da se zaštita oboljelom zatvoreniku pruža u najkraćem mogućem roku po prijavi, a da se hitna oboljenja saniraju bez odgode, odvoženjem zatvorenika na Hitnu pomoć ili neposredno u bolnicu, da obavljanje specijalističkih pregleda izvan KZ podliježe pravilima i rokovima naručivanja koja vezuju i opću populaciju izvan zatvorskog sustava, da se u Kaznionici osim uvjeta za rad, osiguravaju i uvjeti za dodatnu izobrazbu i svrhovito provođenje slobodnog vremena, da najveći dio dana zatvorenici mogu provesti izvan svojih soba, u radionicama, TV boravku ili na svježem zraku, da svi prostori u kojima zatvorenici borave tijekom dana udovoljavaju propisanim prostornim uvjetima, da je prilikom dolaska na izdržavanje kazne zatvora u Kaznionicu tužitelj pojedinačnim programom izvršavanja kazne raspoređen u neradnu skupinu i smješten na odjel 2C, da se je nakon dva mjeseca boravka u Kaznionici aktivno uključio u slobodne aktivnosti: intarziju, boksačku i glazbenu sekciju, te edukaciju iz alkohologije, da mu je pregled kod psihijatra ordiniran po potrebi, da je tijekom svojeg boravka u Kaznionici tužitelj izjavljivao da ne želi raditi, da je smještavan na drugim neradnim odjelima 1C i 3B, da je tijekom boravka u Kaznionici odbijao radni angažman, da je dana 06.12.2013. ponovno zatražena ocjena radne sposobnosti tužitelja, da je ocijenjen kao ograničeno sposoban za rad zbog terapije psihoaktivnim lijekovima, da je u ožujku 2013. tužitelju pored ostalih aktivnosti dodatno odobren odlazak u informatičku sekciju, da je tužitelj tijekom boravka u Kaznionici zbog ponašanja bio nekoliko puta stegovno tretiran, da su zbog počinjenih prijestupa prema njemu izrečene stegovne mjere samice i privremene uskrate raspolaganja novcem, da pravnu osnovu tužbenog zahtjeva u ovom predmetu čini izvanugovorni obvezni odnos odgovornosti za štetu zbog povrede prava osobnosti u smislu odredaba čl. 1045. i 1100. ZOO, da prema odredbama čl. 19. i 1100. ZOO, svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenima zakonom, time da će sud oštećenom dosuditi pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete ako nađe da težina povrede i okolnosti slučaja to posebno opravdavaju, pri čemu će se naročito voditi računa o jačini i trajanju povredom izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha, cilju kojem naknada i služi, da se njome

ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njenom naravi i društvenom svrhom, da pretpostavke nastanka izvanugovornog odnosa odgovornosti za štetu u smislu odredbe čl. 1045. ZOO su: subjekti tog odnosa (oštećnik i štetnik), štetna radnja, šteta, protupravnost štetne radnje, uzročna veza između štetne radnje i štete, da iz historijata tužbe nije moguće utvrditi niti ispitati postojanje ijedne od predmetnih pretpostavaka obveznog odnosa odgovornosti za štetu, da osporava pravnu osnovu izvanugovornog odnosa odgovornosti za štetu prouzročenu štetnom radnjom koja bi se očitovala u neosiguravanju tužitelju prostornih i drugih uvjeta smještaja iz čl. 74. ZIKZ, da okolnost prenapučenosti ustanova zatvorskog sustava nije dostatna da sama za sebe, a sve kraj cjelokupnog činjeničnog stanja dovede do nastanka štete u vidu povrede prava osobnosti tužitelja i to takve mjere da bi bilo mjesta dosudi pravične novčane naknade iz čl. 1100. ZOO, da prekapacitiranost zatvorskog sustava jest posljedica objektivnih okolnosti, a ne volje ili namjere tijela tuženice, da se nju nastoji kompenzirati omogućavanjem zatvorenicima da koriste dodatne pogodnosti, da većinu dana provode na otvorenom ili u prostorijama koje udovoljavaju svim prostornim uvjetima, da se bave slobodnim aktivnostima ili radom, ukoliko za to pokazuju interes, da je upravo takvim postupanjem Kaznionice anulirana bilo kakva mogućnost nastanka neimovinske štete na strani tužitelja, da se Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-3717/2009 od 3.3.2011. izrijekom navodi kako neadekvatnost smještajnih uvjeta u zatvoru, a koji su posljedica objektivnih uzroka, starosti zgrade i prenapučenosti, ne čini sama po sebi niti u svezi s drugim postupcima zatvorske uprave, situaciju koja bi kod tužitelja mogla stvoriti osjećaj potištenosti ili bi čak predstavljala objektivni izraz nečovječnog postupanja, da su praksom ESLJP oblikovani pravni stavovi u odnosu na povredu dobara koja se štite Konvencijom nastalu propustom država da osiguranju odgovarajuće smještajne uvjete u ustanovama zatvorskog sustava, da izvršenje zakonito izrečene kazne zatvora ne smije prijeći "neizbježni element trpljenja ili poniženja" koji je povezan s takvim oblikom legitimnog postupanja države prema zatvorenicima, da država ima pozitivnu obavezu osigurati da se lišenje slobode zatvorenika odvija u uvjetima koji su sukladni s poštovanjem ljudskog dostojanstva, tako da ga način i metoda izvršenja ne podvrgava trpljenju ili nedaćama u intenzitetu koji premašuje neizbježnu razinu inherentnu lišenju slobode u zakonito primijenjenoj mjeri zatvora i da s obzirom na praktične zahtjeve boravka u zatvoru zdravlje i dobrobit zatvorenika budu odgovarajuće osigurani, da nedopušteno postupanje mora doseći minimalan stupanj težine kako bi potpalo pod čl. 3. Konvencije, da se nedopuštenost postupanja ocjenjuje prema okolnostima konkretnog slučaja, da trpljenje i poniženje uključeno u slučaj mora u svakom slučaju ići preko onog neizbježnog elementa trpljenja ili poniženja koje je povezano s danim oblikom legitimnog lišenja slobode, ne bi li se oštećenom priznala zaštita s naslova čl. 3. Konvencije, da povrede prava iz čl. 3. Konvencije nema kada je ograničenost prostora u zatvorskim spavaonicama bila nadoknađena slobodom kretanja što su je zatvorenici uživali tijekom dana, da kod utvrđivanja povrede prava iz čl. 3. Konvencije, tijekom izvršavanja kazne zatvora, treba uzeti u obzir kumulativni učinak svih uvjeta u kojima se takva kazna izvršava, a ne samo kvadraturu i prostranost ćelije u koju je zatvorenik smješten, da kod razmatranja o tome je li određeno postupanje "ponižavajuće" u smislu članka 3. Konvencije valja uzeti u obzir je li cilj tog ponašanja bio poniziti i omalovažiti žrtvu i je li, kad je riječ o njegovim posljedicama, ono negativno utjecalo na žrtvinu ličnost na način nespojiv s člankom 3. Konvencije, da je slična stajališta prihvatila praksa Županijskog suda u Varaždinu, smatrajući da ne postoji pravo na naknadu štete zbog povrede odredbe čl. 74. st. 3. ZIKZ obzirom da se pitanje prostranosti smještaja ne može promatrati odvojeno od ostalih smještajnih uvjeta u ustanovi zatvorskog sustava, posebice stoga što počinjena povreda ne prelazi onaj neizbježni element trpljenja ili poniženja povezanog s oblikom legitimnog postupanja prema osobi lišenoj slobode, da slijedom svega navedenog predlaže da sud tužbeni

zahtjev tužitelja odbije kao neosnovan i da tužitelja obveže da tuženici naknadi troškova postupka.

3. Općinski suda u Varaždinu, Stalna služba u Ivancu donio je u ovome predmetu presudu poslovni broj: P-1573/14-32 (sada poslovni broj: Pn-122/2023) dana od 26.7.2019. godine kojom je odbio tužbeni zahtjev tužitelja Tužitelj ne predmetnu presudu podnio pravodobnu žalbu.

4. Županijskog suda u Splitu rješavajući žalbu tužitelja donio je presuda poslovni broj: Gž-1822/2019-2 dana 20.2.2020. godine kojom je odbio žalbu tužitelja i potvrdio presudu Općinskog suda u Varaždinu, Stalna služba u Ivancu poslovni broj: P-1573/14-32 od dana od 26.7.2019. godine.

5. Tužitelj je pravodobno podnio prijedlog za dopuštenje revizije. Tužena je dala odgovor na tužiteljev prijedlog za dopuštenje revizije.

6. Vrhovni sud Republike Hrvatske donio je rješenje kojim se dopušta revizija protiv presude Županijskog suda u Splitu poslovni broj: Gž-1822/2019-2 dana 20.2.2020. godine, zbog postavljenih pravnih pitanja.

7. Tužitelj je sudu dostavi reviziju protiv presude Županijskog suda u Splitu poslovni broj: Gž-1822/2019-2 dana 20.2.2020. godine.

8. Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučujući o reviziji tuženika donio je rješenje broj: Rev:173/2021-2 dana 11.7.2023. godine kojim prihvaća revizija tužitelja i ukida presudu Županijskog suda u Splitu poslovni broj: Gž-1822/2019-2 od 20.2.2020. i presudu Općinskog suda u Varaždinu, Stalna služba u Ivancu poslovni broj: P-1573/14-32 od 26.7.2019. i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, te da o troškovima postupka nastalim u povodu revizije sud odluči u konačnoj odluci.

9. U dokaznom postupku sud je izvršio uvid u dokumentaciju tužitelja predanu uz tužbu koja se sastoji od Zdravstvenog lista tužitelja, presude Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj:1 K.102/10 od 28.9.2010., rješenje Županijskog suda u Varaždinu broj: 9 Ik.I.40/12-4 od 20.4.2012., odgovora Upravitelja Kaznionice tužitelju od 3.1.2012., rješenje Županijskog suda u Varaždinu broj: IK.I.40/12-8, 6 Kž I-79/12-3 od 7.5.2012., zahtjeva za mirno rješenje spora od 01.03.2014. i odgovora na zahtjev za mirno rješenje spora od 9.9.2014. (list 6 spisa), Ugovor Zavoda za javno zdravstvo i KZ Lepoglava od 10.4.2006. (lista 21 spisa), podatke o smještaju tužitelja u Kaznionici u Lepoglavi po odjelima i sobama od njegova prijma do premještaja (lista 22-23 spisa), podatke o dnevnom rasporedu za zatvorenike koji ne rade za neradne dane, blagdane, subote i nedjelje, te za radne dane, a koji se nalaze na 1D, 2C, 2B i 3B odjelu (list 47-49 spisa), fotoelaborat prostorija i prostora Kaznionice u Lepoglavi u kojima je tužitelj boravio (list 50 spisa), presliku zdravstvenog i psihijatrijskog lista tužitelja, pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora, obrazloženja procjena uspješnosti provedbe pojedinačnog programa izdržavanja kazne zatvora i drugih odluka Upravitelja, te evidenciju stegovnih prijestupa i stegovnih mjera (sve list 55 spisa), pročitao iskaze svjedoka Blaga Bule (list 40 spisa), Azema Dukulia (list 41 spisa), Edvina Bešića (list 57 spisa), Stjepana Mađara (list 57-58 spisa), Miodraga Jevtovića (list 61 spisa) i Zlatka Manjerovića (list 61-62 spisa), saslušao svjedoka Dražena Posavca (list 260-261 spisa) i tužitelja Anđelka Totića (list 40--41 i 297-298 spisa) u svrhu dokazivanja.

10. Na temelju tako provedenog postupka, cijeneći svaki dokaz zasebno i sve u međusobnoj povezanosti, sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev tužitelja djelomično osnovan i u tom dijelu ga je usvojio, a za dio tužbenog zahtjeva za koji smatra da nije osnovan sud je tužitelja odbio.

11. Razmatrajući zahtjev tužitelja za naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti koja se štiti odredbom članka 1046. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23, 69/26 dalje – ZOO), a koja povreda da je uzrokovana uvjetima boravka u Kaznionici u Lepoglavi i ne udovoljavanja standardu smještaja zatvorenika od 4 m2 i 10 m3 po zatvoreniku, sud je pošao od toga, da se dužnost tuženice u zaštiti dostojanstva osuđenika temelji na Ustavu Republike Hrvatske, koji u članku 23. navodi da nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvom obliku zlostavljanja, ili bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima, te zabranjuje prisilni i obvezatni rada, članak 25. proklamira "da se sa svakim uhićenikom i osuđenikom mora postupati čovječno i poštivati njegovo dostojanstvo". Dužnost zaštite dostojanstva osuđenika temelji se i na Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja u članku 3. proklamira zabranu mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Nadalje, dostojanstvo osuđenika štiti se i Zakonom o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", broj: 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 193/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13 i 150/13, 98/19, 14/20, 14/21, 155/23, dalje - ZIKZ), koji je u članku 14. stavak 1. točka 1. propisao "pravo svakog zatvorenika na smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima", zatim članak 74. stavak 1. istog Zakona propisao "da smještaj zatvorenika treba odgovarati zdravstvenim, higijenskim prostornim zahtjevima, te klimatskim uvjetima", a članak 74. stavak 3. "da za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m2 i 10 m3 prostora, te prostorije u kojima borave moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane". Odredbama članak 74. stavak 5. i 6. istog Zakona, propisano je "da kaznionice i zatvori moraju imati sanitarne uređaje koji omogućuju obavljanje fizioloških potreba u čistim i primjerenim uvjetima kad god to zatvorenici žele i da pitka voda uvijek mora biti dostupna svakom zatvoreniku".

5. Imajući u vidu navode tužene u odgovoru na tužbu, navode tužitelja u tužbi i njegov iskaz, iskaze svjedoka Blaga Bule, Miodraga Jevtovića, Zlatka Manjerovića i Dražena Posavca, rješenja Županijskog suda u Varaždinu broj: 9 Ik.I.40/12-4 od 20.04.2012. i broj: Ik.I.40/12-8, 6 Kž I-79/12-3 od 07.05.2012., među strankama i za sud nije sporno, da kroz razdoblje boravka tužitelja u Kaznionici u Lepoglavi nisu bili zadovoljeni propisani standardi spavaonice odredbom članka 74. stavak 3. ZIKZ, prema kojoj odredbi spavaonica mora imati 4 m2 i 10 m3 prostora za svakog zatvorenika.

6. Sporno je pitanje zastare tražbine naknade štete, te da li je tužitelju povrijeđeno pravo osobnosti uvjetima boravka u navedenoj Kaznionici uslijed ne udovoljavanja standarda smještaja i da li je došlo do povrede prava osobnosti zbog drugih neadekvatnih uvjeta boravka koje navodi tužitelj u tužbi, a to su neodgovarajući higijenski uvjeti, pogoršanje ili narušenje zdravstvenog stanja, neadekvatne liječničke skrbi.

7. Iz Preporuke R (99) i stajališta Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, proizlazi da ponižavanje kao povreda članka 3. Konvencije može biti rezultat određenih organizacijskih nedostataka, pa i nedostataka smještajnog kapaciteta, ali je prilikom ocjene, da li je uslijed toga došlo do povrede prava osobnosti, potrebno utvrditi ukupnu kvalitetu života u konkretnoj ustanovi, koja ovisi i o mogućnosti organizacije različitih aktivnosti i iskoristivih mogućnosti boravka zatvorenika

izvan ćelije, kako u vremenskom tako i u sadržajnom smislu. Upravo radi utvrđenja tih okolnosti sud je proveo dokazni postupak saslušanjem svjedoka Blaga Bule, Azema Dukulia, Edvina Bešića, Stjepana Mađara, Miodraga Jevtovića, Zlatka Manjerovića i Dražena Posavca te tužitelja Anđelka Totića.

7. Svjedok Azem Dukuli u svojem iskazu (list 41 spisa) naveo je, da što se tiče tužitelja da nema nikakvih saznanja u vezi njegova boravka u Kaznionici u Lepoglavi, a on da se nalazio u Lepoglavi od 2009. do 2014. godine.

8. Svjedok Blago Bule u svojem iskazu (list 40 spisa) naveo je, da se tužitelj nalazio u Kaznionici Lepoglava četiri do pet godina, da je oko pola godine boravio sa tužiteljem u četvero krevetnoj sobi, da su pored kreveta imali stol, tri stolice, kasete, WC sa vratima uz dva prozora, da su zatvorenici morali čistiti prostoriju, da su se u prostoriji nalazili žohari, da je bilo sitnih mušica, da su se dva zatvorenika nalazila za stolom dok su ostala dvojica bila na krevetima, da na hranu zatvorenici nisu imali primjedbi, da su zatvorenici boravili na otvorenom prostoru dva sata prije i poslije podne, da je bilo šest tuševa, od kojih su tri radila, da od slobodnih aktivnosti se tužitelj bavio jedino dizanjem utega, da zdravstvena zaštita nije bila zadovoljavajuća, da su imali smo jednog doktora koji je dolazio tri do četiri puta tjedno u Kaznionicu, da je tužitelj pušač i da nije radio za vrijeme dok se on nalazio u Kaznionici, da se tužitelj žalio na uvjete smještaja u Kaznionici, da je pored doktora bilo 5-6 medicinskih sestri koje bi dolazile tri puta dnevno kada bi dijelile terapiju.

9. Svjedok Miodrag Jevtović u svojem iskazu (list 61 spisa) naveo je, da je tužitelj jedno vrijeme boravio sa njim u sobi na 3B odjelu u kojoj su osim njih bila još dvojca, da mu nije poznata veličina sobe, da koliko mu je poznato da je soba za dvoje, a da su u sobi boravili četvero, da primjera radi soba koja je bila za jednog zatvorenika da su u njoj boravila dva zatvorenika, da je to bilo negdje 2011. godine pa nadalje, da ne može reći koliko su dugo bili zajedno u sobi, da što se tiče zdravstvene skrbi da je ona bila katastrofa, da je i danas katastrofa jer da nitko ništa ne poduzima, da su sobe opremljene WC i hladnom-toplom vodom, da postoji kupaona sa tuševima kojih je četiri i to je za cijeli odjel, da dva rade dok su dva tuša neispravna, da što se tiče pribora za održavanje higijene da se nešto dobije od Kaznionice, a da se nešto se kupi, da održavanje higijene u prostorijama rade sami zatvorenici, a sredstva da dobiju od Kaznionice ali nedostatna, da u kuhinji i u prostorijama gdje se poslužuju obroci ne udovoljavaju higijenskim standardima, da ima mačaka i raznih insekata, da nema saznanja o zdravstvenom stanju tužitelja, da postoji mogućnost odlaska u likovnu sekciju, rezbariju i da je to određeno prema grupama, da imaju mogućnosti nositi vlastitu odjeću i obuću, iako Kaznionica omogućava i odjeću i obuću, da oni koji rade imaju četiri obroka, a oni koji ne rade imaju tri obroka, da on radi i ima četiri obroka, da je sve to je propisano određenim pravilnikom, da u prostorijama borave određeno vrijeme i da postoji određeno vrijeme u tijeku dana kada su zaključane, da je moguće boraviti negdje drugdje, da on trenutno boravi u TV sali koja je prenamijenjena za sobu, da postoji pušačka i nepušačka sala, da koliko mu je poznato da tužitelj nije pušač i da nije bio u radnoj grupi i da se žalio na uvjete smještaja, da je hrana u restoranu dobra, da je i on tužio RH radi uvjeta smještaja i ostalog u Kaznionici.

10. Svjedok Stjepan Mađar u svojem iskazu (list 57-58 spisa) naveo je, da sve prostorije u kojima borave zatvorenici da su isti dužni te prostorije održavati do dva sata dnevno prema dnevnom rasporedu koji je sastavni dio kućnog reda Kaznionice, da je svim zatvorenicima, tako i tužitelju, omogućeno svakodnevno pranje tijela u kupaoni sa tuševima i toplom vodom, da oni koji su na radnim odjelima imaju tu mogućnost i na radnom mjestu, da se od zatvorenika zahtijeva održavanje osobne higijene i da za to dobivaju od Kaznionice

pribor za održavanje osobne higijene i pribor za čišćenje prostorija, da o održavanju osobne higijene zatvorenika brigu vodi zatvorski liječnik i zdravstveno osoblje, da o održavanju higijene prostorija brigu vode službenici pravosudne policije i drugi službenici uključeni za provedbu pojedinačnog izdržavanja kazne, da svim zatvorenicima Kaznionica omogućava pranje odjeće i posteljine što se provodi prema Pravilniku o rublju, odjeći, obući i posteljnoj opremi, da se usluga pranja i sušenja odjeće i opreme izvrši u roku od 24 sata, da nema čekanja na ono što se dalo na pranje, da u slučaju da je nešto oštećeno da se isto može zamijeniti za ispravno, da se odjeća koja je u vlasništvu zatvorenika također pere i suši na trošak Kaznionice, da je to možda i 50% od ukupnog rublja koje se pere i suši, da postoji mogućnost da zatvorenik, ako ne želi nositi odjeću koju mu osigurava Kaznionica, može nositi svoju vlastitu odjeću, da se svim zatvorenicima osigurava i odgovarajuća prehrana koja se sastoji od više vrsta jelovnika koji se određuju prema elaboratu Prehrambeno tehnološkog fakulteta u Zagrebu, da jelovnik donosi Upravitelj na prijedlog povjerenstva u kojem sudjeluju i zatvorenici koji su zastupljeni u svim vrstama prehrane, da tu misli na vegetarijance, običnu prehranu, vjersku prehranu, dijetalnu prehranu i specijalnu prehranu kao što je dijabetička, hepatala, gastritička, giht-chron, da uz to postoji dodatna prehrana koju određuje liječnik ovisno o fiziološkim potrebama pojedinog zatvorenika, da takav zatvorenik može dnevno dobiti i pet obroka, da su uobičajena tri, da oni koji su u radnom odnosu dobiju četiri obroka, da kontrolu i analizu hrane provodi Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije s kojim Kaznionica ima ugovor, da prilikom analiza nije bilo do sada nikakvih problema, osim da je hrana sadržavala i veći broj kalorija od propisanih, da je propisana dnevna doza 3000 kalorija za tri obroka, da je povećani broj kalorija za dopunski obrok 600 do 700 kalorija, da Zavod za javno zdravstveno obavlja poslove dezinsekcije, dezinfekcije i deratizacije redovno, a po potrebi odmah po dojavi, a sve u skladu sa ugovorom, da Kaznionica osigurava potrebita sredstva u potrebitim količinama za održavanje osobne higijene zatvorenika i za održavanje prostora u kojem zatvorenici borave, da su prostorije u kojima zatvorenici borave kao i njihove sobe grijane centralnim grijanjem, da je temperatura propisana pravilnikom, da danju temperatura nije ispod 22°C, da noću nije ispod 15°C, da je prošle godine izvršena energetska obnova Kaznionice i da je izgrađena nova kotlovnica tako da su uvjeti još bolji i kvalitetniji, da je dostupnost pitke vode i tople vode omogućena zatvorenicima 24 sata na dan, da svaka soba ima sanitarni čvor koji je opremljen pitkom vodom, da postoje zajednički sanitarni čvorovi gdje su zajedničke prostorije, da na svakom odjelu postoje i kupaonice sa četiri tuša, toplom vodom i sanitarnim čvorom, da korištenje nije ograničeno i da je dostupno svima 24 sata, da su u sobama prekidači za hitne pozive i potrebe, da je to ako je kome potrebna kakva hitna intervencija, da u sobama nema kutije za prvu pomoć ni vatrogasnih aparata iz razloga sigurnosti i da se to nalazi kod pravosudnih policajaca na odjelima i svim radnim prostorima na kojima se nalaze zatvorenici.

11. Svjedok Edvin Bešić u svojem iskazu (list 57 spisa) naveo je, da je pacijent Anđelko Totić dobivao kompletnu zdravstvenu zaštitu i na vrijeme u Kaznionici u Lepoglavi, da se obično radilo o ovisničkoj problematici, da je češće dolazio na pregled psihijatru u Kaznionici, da je u razdoblju od osmog mjeseca do sredine jedanaestog mjeseca 2014. bio osam puta, da je to obično ovisnička problematika traženja i mijenjanja lijekova i terapija, da se jako rijetko pritužavao kod njega kao liječnika u Kaznionici, da se obično radilo o povredama na nogometu i to koljena, koja povreda nije trebala neko posebno daljnje liječenje, da je nakon takve povrede bio na bolovanju, budući je bio u radnoj skupini, da je na taj način dobivao poštede, da je kod njega dolazio rijetko i kad bi došao da je to bilo radi promjene terapije, propisivanja drugih lijekova, traženje poštede, odnosno bolovanja kad bi zadobio kakvu povredu prilikom slobodne aktivnosti, da se tužitelj kod

njega nikada nije pritužívao na smještaj, hranu ili nešto vezano uz to, da se kod tužitelja radi o osobi koja ima poremećenu osobnost disocijalnog tipa, da je sa takvom dijagnozom tužitelj došao na izdržavanje kazne, da iz liječničke dokumentacije nije vidljivo da bi se kod tužitelja pogoršalo zdravstveno stanje u odnosu na njegov dolazak u Kaznionicu, da su kod tužitelja bile konstantne terapije vezane uz ovisništvo, da su se ispunjavale želje tužitelju prilikom mijenjana terapija, odnosno lijekova koje je koristio tijekom boravka u Kaznionici, da je tužitelj samoinicijativno prestao uzimati terapije koje su mu propisane od strane liječnika psihijatra, da je puno puta bio zvan na "tester" radi utvrđivanja prisutnosti droge u organizmu što je odbijao, da je to uobičajeno kod osoba koje imaju problema sa ovisnošću i kad se utvrdi od strane osiguranja da bi moglo doći do manipulacije kod takovih osoba koje su pod terapijom da svoju terapiju ne bi preprodavali drugim zatvorenicima, da koliko mu je poznato da tužitelj nije tražio neke posebne preglede, da ovo što je bilo u vezi dolazaka kod psihijatra je sve bilo promtno i u kratkim razdobljima, što je vidljivo iz naprijed navedenoga, da pregled koji je trebao obaviti radi povrede koljena da je obavio neposredno nakon povrede tako da nije bilo nikakvih čekanja što se tiče posebnih pregleda tužitelja od strane specijalista, da kad bi vidio da je nešto hitno da se ne bi čekalo dugo, nego da on šalje odmah isti dan ili drugi dan zatvorenika kod specijaliste u bolnicu, da bi to vrijedilo i za tužitelja kad bi imao za to potrebu, da je iz liječničkog kartona tužitelja vidljivo da je za vrijeme boravka u Kaznionici u Glini zbog pojačano izraženih žlijezda lojnicama upućen u kratkom periodu na pregled kod specijaliste i da je utvrđeno da nije potrebno neko posebno liječenje, odnosno terapija, što sve govori o brizi i skrbi ustanove za zatvorenike, odnosno u ovom slučaju za tužitelja, da je svoj iskaz dao na temelju vlastitog zapažanja i posjeta tužitelja u njegovu ordinaciju, kao i bilješki iz liječničkog kartona tužitelja i da ostaje kod navoda da se tužitelj rijetko pritužívao na zdravstveno zaštitu i rijetko da je dolazio kod njega u ambulantu.

12. Svjedok Zlatko Manjerović u svojem iskazu (list 61-62 spisa) naveo je, da je uvidom u evidenciju Kaznionice u Lepoglavi o rasporedu po sobama za tužitelja utvrdio da je tužitelj došao na izdržavanje kazne u Kaznionicu u Lepoglavi dana 28.2.2011., da se nalazio na prijemno otpusnom odjelu u velikoj sobi površine 85,38 m2 i volumena 216,87 m3 sa još sedam do devet zatvorenika, da je dana 7.3.2011. premješten na odjel 2C u sobu 3 površine 14,78 m2 i volumena 53,33 m3 sa još pet zatvorenika gdje se nalazio do 14.3.2011. kada je premješten na odjel 1C u sobu 1 površine 18,80 m2 i volumena 56,40 m3 sa još sedam zatvorenika, da je dana 1.4.2011. premješten na odjel 3B u sobu 4 površine 9,56 m2 i volumena 27,72 m3 sa još jednim do tri zatvorenika gdje se nalazio sve do 3.7.2014. kada je premješten na odjel 3D u sobu 4 površine 9,60 m2 i volumena 28,22 m3 sa još dva do tri zatvorenika, da je dana 27.7.2014. premješten na odjel 3D u sobu 12 površine 34,57 m2 i volumena 107,16 m3 sa još šest do jedanaest zatvorenika, budući se radi o velikoj sobi, da se tamo nalazio sve do 11.12.2014. kada je iz Kaznionice u Lepoglavi premješten u Kaznionicu u Glini, iz čega je vidljivo da je tužitelj cijelo vrijeme boravio na neradnom odjelu, jer se svojom voljom izjasnio da ne želi raditi, da sada u Kaznionici ima u zatvorenom dijelu 380 zatvorenika i da su u mogućnosti poštivati zakonske uvjete, da se povremeno dolazi u situaciju da se moraju zatvorenici premještati u nezakonite uvjete i da je to privremenog karaktera, da je preporukom Europske komisije, budući su gotovi svi zatvori u EU prekapacitirani osim Nizozemske, predloženo da se omogući zatvorenicima što manje boravka u sobama, da Kaznionica to čini na način da zatvorenici, pa tako i tužitelj, u sobi moraju boraviti samo u vrijeme noćnog odmora, da u ostalo vrijeme mogu boraviti na radnom mjestu, u slobodnim aktivnostima, u dnevnim boravcima i na svježem zraku, da su dnevni rasporedi napravljani na način da zatvorenici borave što više vremena van same zatvoreničke sobe, da od slobodnih aktivnosti mogu koristiti informatičku sekciju, novinarsku sekciju, glazbene sekcije, te razne sportske

aktivnosti u zgradi i na svježem zraku (nogomet, košarka, boćanje, trčanje, boks bez kontakta, stolni tenis, šah i sl.), da su na raspolaganju dvije teretane koje koriste zatvorenici na zatvorenom odjelu i na odjelu pojačanog nadzora, da je na raspolaganju knjižnica i čitaonica sa preko 11000 naslova, da zatvorenici koji imaju utvrđene posebne mjere, odnosno posebne aktivnosti i mjere, mogu koristiti prostorije tih terapijskih zajednica u koje su uključeni, da svaka soba posjeduje i TV prijemnik, da mogu pratiti TV program, da Kaznionica ima i svoj poseban kanal KUL na kojem se emitiraju sve važne informacije za zatvorenike od obavijesti, jelovnika, zakonskih propisa, da se u ostalom periodu puštaju filmovi, da u zatvorenom dijelu Kaznionice je vrt koji zatvorenici mogu obrađivati na način da dobiju dio parcele o kojoj brinu i na taj način više vremena mogu provoditi na svježem zraku, da je to sve omogućeno zatvorenicima, osim iznimnih slučajeva kada iz sigurnosnih razloga im je to onemogućeno, da kod tužitelja nije bilo tog slučaja i da mu je sve to bilo omogućeno, da su sve sobe u Kaznionici opremljene potrebnim namještajem, centralnim grijanjem, da se na posredovanju grijanje vrši na kruta goriva, da je na podovima postavljen parket, da je odvojeni sanitarni čvor zidom i vratima od ostalog dijela sobe, da se u sanitarnom čvoru nalazi školjka i umivaonik sa pitkom vodom koja je dostupna 24 sata, da se higijenski uvjeti održavaju u sobi na način da zatvorenik sobu čisti i održava čistom, da im za te potrebe Kaznionica osigurava sredstva, da se dnevno, sukladno zakonu, minimalno 2 sata mora odraditi posao čišćenja koji je pod nazorom pravosudnog policajca, da u sobama ne postoji aparat za gašenje požara, već dojavljivač, da je to iz sigurnosnih razloga, da ne postoji ni kutija za prvu pomoć, također iz sigurnosnih razloga, da se to nalazi kod pravosudnog policajca na odjelu, da su svakome zatvoreniku na odjelu dostupne 4 tuš kabine, da zatvorenici koji su radno angažirani tuširanje mogu obaviti na radnim mjestima gdje također postoje tuševi, da su postavljeni vanjski tuševi na otvorenom gdje se zatvorenici mogu tuširati u ljetnim mjesecima, da na posredovanju postoji također sanitarni čvor i tuševi kao i u Kaznionici, da se hrana priprema sukladno pravilnicima, da jelovnike izrađuje Prehrambeni institut u Zagrebu, da se zadovoljavaju svi kriteriji prema tim pravilnicima, da u kreiranju jelovnika sudjeluje i zatvorenik iz svake skupine i vrste prehrane uz liječnika i kuhara, ovlaštene osobe iz kuhinje, da ima 7 vrsta prehrane, da kvalitetu hrane redovito provjera i potvrđuje Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije sa kojima Kaznionica ima ugovor, da se svaki obrok mora po zakonu čuvati 48 sati u slučaju bilo kakvih zaraza ili drugih slučajeva, da se sav pribor za jelo održava po pravilnicima i redovito da se uzimaju uzorci sa pribora od Zavoda za javno zdravstvo i da se kontrolira čistoća pribora, da se sav pribor pere prvo ručno, a kasnije da se stavlja u perilicu tako da na priboru nemam ostataka hrane i sl., da se to sve provjerava, da prema uputama Europske komisije zbog prekapacitiranosti Kaznionica omogućuje zatvorenicima veći boravak u drugim prostorijama Kaznionice i na svježem zraku, boravak u radionicama, da zatvorenici koji su u radnim odjelima nisu zaključani u periodu od 06,00 sati ujutro do 22,00 sata navečer prema dnevnim rasporedima za određeni odjel, da zatvorenici u neradnim odjelima se zaključavaju prema dnevnom rasporedu u dva navrata, od 08,55 do 10,20 sati i od 13,00 do 14,15 sati iz sigurnosnih razloga, da se to događa u vrijeme kad je smjena straže ili su gableci za osiguranje, odnosno kada je manji broj osiguranja prisutan na odjelima, da se to odnosi samo na zatvoreni odjel, da kroz ostalo vrijeme se oni mogu kretati u okviru odjela, u prostorima za slobodne aktivnosti ili u TV salama, da također mogu biti i na svježem zraku sukladno dnevnom rasporedu za određeni odjel, da je minimalni boravak na svježem zraku 2 sata dnevno, da je to obično i više, da Kaznionica ima ugovor sa Zavodom za javno zdravstvo koje dva puta godišnje obavlja redovito dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, da po pozivu i potrebi dolaze na intervenciju u najkraćem mogućem roku, to znači idući dan od poziva, da su do 2014. zatvorenici unosili hranu iz kuhinje u druge prostorije Kaznionice i da se znalo dogoditi da se pojavljuju različiti insekti, da od 2014. odlukom Upravitelja je

zabranjeno iznošenje hrane iz blagovaone Kaznionice, da već 2 godine nema velike potrebe za dodatnim intervencijama Zavoda za javno zdravstvo u smislu dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, da se krečenje soba u Kaznionici vrši prema planu krečenja, po potrebi i po prijavi zatvorenika, da se krečenje obavi u najkraćem roku, da su zatvorenici obavezni dva sata dnevno održavati čistoću vlastitih prostora i svih ostalih prostora u Kaznionice koje zajedno koriste, da tužitelj prema Upravitelju nije slao nikakve pritužbe u vezi smještaja ili bilo čega drugog, da mu je poznato da je tužitelj tražio sudsku zaštitu putem suca izvršenja.

12. Svjedok Dražen Posavec u svojem iskazu (list 260-261 spisa) naveo je, da su mu poznate sve okolnosti obzirom da u sustavu radi 36 godina, da je u utuženom razdoblju do 1.7.2013. bio pomoćnik upravitelja a nakon toga upravitelj, da odgovorno tvrdi da su zatvorenicima bila zajamčena sva prava koja se odnose na smještajne kapacitete osim dijela koji se u tom razdoblju odnosio na odredbu čl. 74. st. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora koja se odnosila na kubikažu i kvadraturu, da iz tabelarnog prikaza je vidljivo da je najveći dio utuženog perioda zatvorenik boravio 3B odjelu i da nije imao osiguranih 4 m2 i 10 kubnih metara osim u periodima od 10.5. do 12.5.2013. g., od 12.6.do 2.7. 2013. g., u periodu od 20.9. do 11.10.2013. g., u periodu od 28.4. do 30.4., te u periodu od 14.8. do 11.12.2014. g., da je cijelo vrijeme boravka u Kaznionici imao čitav niz kompenzacijskih mjera koje poduzima kaznionica i koje u znatnoj mjeri olakšavala boravak zatvorenicima, zatvorenik je u utuženom razdoblju doslovno samo morao spavati i biti u sobi, svo ostalo vrijeme su postojali alternativni prostori za njegov boravak, obzirom da isti nije želio raditi dnevni raspored je bio takav da je tokom dana u dva navrata imao boravak na svježem zraku, nakon doručka i ručka, što je vremenski bilo znatno više od zakonom propisanih dva sata (radilo se više od tri sata dnevno), da je tijekom jutra i popodneva prilikom boravka na odjelu imao otvorenu sobu te je nesmetano mogao odlaziti na tuširanje ili TV boravak na praćenje programa ili pripremanja ili podgrijavanja jednostavnih jela, igranje društvenih igara, da su se prema dnevnom rasporedu u dva navrata tijekom jutra sobe zatvarale na sat i 15 do sat i 30 minuta, da je zatvorenik mogao birati da li će to vrijeme kada su sobe zaključane boraviti u svojoj sobi ili u zajedničkom TV boravku, da nakon zatvaranja svih soba 19,15 zatvorenik je isto mogao birati da li će vrijeme do noćnog odmora, tj. do 23 sata a vikendima i duže provesti u svojoj sobi ili u zajedničkom dnevnom boravku, da je na taj način Kaznionica bez obzira na vrstu zatvorenika u to vrijeme, pa i danas, u znatnoj mjeri olakšavala boravak, smatram da je to itekako humanije, da zakon omogućava dva sata dnevno boravka na svježem zraku, a 22 sata bi teoretski bili "pod bravom", da je tužitelju kao i svima ostalima bilo na raspolaganju čitav niz radnih i slobodnih aktivnosti u koje su se mogli uključivati kao izobrazbe, školovanje za zanimanje koje su mogli prakticirati u Kaznionici, od raznih sportskih aktivnosti, tjelovježbi slobodnih aktivnosti u vidu slikanja, glazbene, likovne sekcije, literalne sekcije, igranja nogometa, košarke, boćanja, stolnog tenisa, teretane, da je tužitelj izabrao informatičku sekciju u koju je bio uključen i mogao odlaziti u slobodno vrijeme, da površine sanitarnog čvora koja je navedena nije sastavni dio površine sobe koji je također naveden u tabelarnom prilazu, već da se radi o posebno odvojenoj prostoriji odvojenoj drvenim vratima

13. Tužitelj Anđelko Totić u svojem iskazu (list 40 i 297-298 spisa) naveo je, da se u Lepoglavi nalazio od 2011. do 2014. na 3B odjelu u sobi br. 4, da su u sobi bila dva kreveta na kat, mali stolić i jedna stolica, WC sa vratima bez tople vode, sa dva prozora, da su zatvorenici sami čistili sobu, da je bilo i žohara, da su od Kaznionice dobivali sredstva za čišćenje, da je hrana bila zadovoljavajuća, nekada dobra, nekada loša, da se grijanje palilo u 11. mjesecu, da se bavio intarzijom, rezbarenjem, od slobodnih aktivnosti da je išao u teretanu i da je igrao nogomet, da je išao u šetnju nekada prije podne, a

nekada poslije podne, da kada se bavio slobodnim aktivnostima da je išao u šetnju poslije podne, da su 2012. imali samo jednog stomatologa, a 2013. i 2014. da su imali samo jednog liječnika i psihijatra, četiri do pet medicinskih sestara, da su iste radile i dolazile u smjenama, da je pušač, da je radio od 7. do 11. mj. 2014. na poslovima u stolarskoj industriji, da dok se nalazio u Lepoglavi da je tražio svaki mjesec pregled psihijatra i stomatologa, da kada bi zatražio zdravstvenu zaštitu da bi istu dobio, da bi dobio zdravstvenu zaštitu samo kada je to bilo hitno, da za vrijeme dok se nalazio u Lepoglavi da nije teže bolovao.

14. Imajući u vidu sve prezentirane dokaze, proizlazi da je u Kaznionici u Lepoglavi postojala prenapučenost, zbog čega ista ima opću i trajnu dužnost, postupajući sukladno naprijed navedenoj Preporuci R (99), da takvo stanje zatvorenicima nadoknadi povećanom pozornošću i skrbi koja se pridaje veličini prostora za smještaj, higijeni, sanitarnim uvjetima, kvaliteti prehrane, zaštiti zdravlja i mogućnosti tjelovježbe i rekreacije, te je sud utvrdio da je Kaznionica u Lepoglavi poduzela niz mjera odnoseći se na povećanje slobode kretanja, zbog čega su sobe na radnim odjelima cijeli dan otvorene, od 06,00 sati ujutro do 22,00 sata navečer, a u neradnim odjelima da se zaključavaju prema dnevnom rasporedu u dva navrata, od 08,55 do 10,20 sati i od 13,00 do 14,15 sati i to iz sigurnosnih razloga, te se zatvorenici mogu nesmetano kretati hodnikom, kretati iz sobe u sobu, TV boravkom, te boraviti na svježem zraku radnim danom dva sata i više, da i na neradnim odjelima tijekom dana zatvorenici nisu zaključani u sobama, već imaju mogućnost kretanja po odjelu veći dio dana, a u vremenu kada se sobe zaključavaju mogu birati da li će boraviti u sobi ili u TV boravku, kao i mjere odnoseći se na poboljšanja prehrane (u kreiranju jelovnika sudjeluje i zatvorenik iz svake skupine, ima 7 vrsta prehrane, svaki zatvorenik ima tri obroka, oni koji rade i četiri obroka, minimalna dnevna doza je 3000 kalorija), slobodnih aktivnosti, higijene, sanitarnih uvjeta i zdravstvene zaštite. Sud je utvrdio da je tužitelju omogućeno tijekom boravka u Kaznionici pravo na rad, a koje pravo tužitelj nije prihvatio, te se svojom voljom izjasnio da ne želi raditi, da je imao osigurano potrebno rublje, obuću, odjeću i posteljinu prikladnu klimatskim uvjetima, da je imao adekvatnu zdravstvenu zaštitu 24 sata na dan, te da je svoje slobodno vrijeme mogao organizirati prema svojem vlastitom odabiru, što je i učinio, bavio se intarzijom, rezbarenjem, a od slobodnih aktivnosti je išao u teretanu i igrao je nogomet i išao u šetnju, a što je i sam tužitelj naveo u svojem iskazu.

15. Naprijed navedeno proizlazi iz iskaza saslušanih svjedoka Zlatka Manjerović, Stjepana Mađara i Dražena Posavca, kojima je sud u cijelosti poklonio vjeru, smatrajući da isti kao državni službenici i zaposlenici navedene Kaznionice nemaju nikakvog razloga iskazivati neistinito i neobjektivno.

16. Nadalje, sud je utvrdio da se tužitelj nalazio na neradnom Odjelu (jer se svojom voljom izjasnio da ne želi raditi) i da mu je omogućeno da tijekom cijelog dana soba u kojoj je boravio i ostale prostorije budu otvorene - otključane, da je radnim danom nakon jutarnjeg ustajanja u 7,00 sati, te obavljanja osobne higijene i namještanja kreveta, te uređenja prostorija izašao na doručak u 8,25 sati, da je poslije doručka mogao boraviti van sobe i na svježem zraku do 10,20 sati kada je povratak sa svježeg zraka na Odjel, da ni tada nije trebao boraviti u sobi već u TV boravku, da je izlazak na ručak od 12,30 do 12,55 sati, da je nakon ručka imao mogućnost povratka na odjel ili u TV boravak, da je od 12,55 do 14,55 sati imao mogućnost boravka na svježem zraku, a nakon toga povratak na Odjel ili u TV boravak, da je večera od 18,00 do 18,25 sati, da je nakon večere i utvrđivanja brojnog stanja tužitelj opet imao mogućnost praćenja TV programa u dnevnom boravku ili odlaska u sobu, time da se TV boravak radnim danom može koristiti do 23,00 sata, a u dane

vikenda i blagdana do 24,00 sata, te sud smatra da u tom periodu tužitelj nije mogao trpjeti duševne boli zbog nedostatka prostora, tim više što mu je i tijekom noći kao i uostalom kroz 24,00 sata na raspolaganju uvijek bila pitka voda i sanitarni čvor (sve naprijed navedeno je u dnevnom rasporedu za zatvorenike koji ne rade i to za radne dane, za neradne dane, blagdane, subote i nedjelje, a koji se nalaze na 1D, 2C, 2B i 3B odjelu, list 47-49 spisa).

17. Obzirom na ove dokaze, sud utvrđuje da je tužitelj imao mogućnost boravka izvan prostorije spavaonice gotovo tijekom čitavog dana, osim za vrijeme spavanja od 23,00 sati (radnim danom), odnosno od 24,00 sata (u dane vikenda i blagdana) do 7,00 sati (radnim danom i u dane vikenda i blagdana), da je tužitelj tijekom perioda kad su se vrata soba na odjelu zaključavala mogao koristiti prostorije TV boravka, da mu je kao zatvoreniku na raspolaganju bio veći broj sportskih aktivnosti (išao je u teretanu i igrao je nogomet, bavio se intarzijom i rezbarenjem), a isto tako imao je mogućnost korištenja knjižnice, čitaonice.

18. Dakle, proizlazi da je ograničenost prostora koju je tužitelj imao u spavaonici bila nadoknađena slobodom kretanja koju je tužitelj uživao tijekom dana mogućnošću boravka u ostalim prostorijama Kaznionice koje su u potpunosti zadovoljavaju prostorne Zakonski propisane kapacitete, te boravkom na svježem zraku, a što je tužitelj opet mogao koristiti i koristio je prema svojem nahođenju i potrebama.

19. Što se tiče prostornih, higijenskih i sanitarnih uvjeta, iz iskaza svjedoka proizlazi da su sobe u kojima je tužitelj boravio svijetle, opremljene odgovarajućim umjetnim svjetlom, suhe, prozračne, sa sanitarnim čvorom u sklopu sobe i TV boravka i stalnom mogućnošću pristupa pitkoj vodi, a što je vidljivo iz fotoelaborata o smještaju tužitelja tijekom boravka u Kaznionici u Lepoglavi (list 50 spisa). Dakle, proizlazi da je tužitelj imao pristup pitkoj vodi i sanitarnom čvoru 24 sata na dan, pri čemu su sanitarni čvorovi u cijelosti odvojeni od ostatka sobe zidom i vratima, čime je zatvorenicima osigurana intima. Također, zatvorenicima su na odjelu na raspolaganju 4 tuša sa toplom vodom, koji su im dostupni cijelog dana, a glede održavanja čistoće, svjedoci Zlatko Manjerović i Stjepan Mađar, kojima je sud poklonio vjeru (kao državni službenici i zaposlenici navedene Kaznionice nemaju nikakvog razloga iskazivati neistinito i neobjektivno), istaknuli su da se prostorije održavaju i redovito čiste, na čemu su angažirani sami zatvorenici, za što im se osiguravaju odgovarajuća sredstva za čišćenje propisana Pravilnikom o standardima smještaja i prehrani zatvorenika, a sukladno kojem zatvorenici dobivaju i sredstava i pribor za održavanje osobne higijene. Također, je svjedok Stjepan Mađar detaljno opisao način na koji se provodi higijena rublja i posteljine, prema Pravilniku o rublju, odjeći, obući i posteljnoj opremi, redovitim pranjem i sušenjem rublja, time da Kaznionica u potpunosti snosi i troškove pranja civilne odjeće zatvorenika, iako za to nema zakonske obveze.

20. Što se tiče kvalitete prehrane, sud je prihvatio iskaze svjedoka Stjepana Mađara i Zlatka Manjerović, pa stoga sud zaključuje da je i u tom segmentu Kaznionica u Lepoglavi u potpunosti udovoljila propisanim standardima, da kvaliteta hrane proizlazi iz jelovnika u čijem sastavljanju sudjeluje i predstavnik zatvorenika, da postoji 7 prehrana, da se svaki obrok čuva 48 sati, da kvalitetu hrane provjerava Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije, da do sada nije bilo nikakvih problema, da je propisana dnevna doza 3000 kalorija za tri obroka, da je povećani broj kalorija za dopunski obrok 600 do 700 kalorija.

21. Kako iz provedenih dokaza proizlazi da tužitelj nije dokazao ni jednu od navedenih okolnosti u tužbi, osim neodgovarajućeg smještaja u spavaonicu nedovoljne kvadrature

i zapremnine, to mu u tom dijelu i nije povrijeđeno pravo osobnosti, a posljedično čemu bi imao pravo na naknadu neimovinske štete.

22. U odnosu na prigovor zastare, prema odredbi članka 230. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23; dalje: ZOO), tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila (stavak1.), a ta tražbina u svakom slučaju zastarijeva za pet godina otkad je šteta nastala (stavak 2.). Početak subjektivnog roka za oštećenika počinje teći trenutkom saznanja za štetu i štetnika, time da su tužitelju za vrijeme izdržavanja kazne zatvora bili poznati i štetnik i štetne posljedice (neadekvatni uvjeti smještaja samog tužitelja). Tužitelj je nesporno Zahtjev za mirno rješenje spora podnio 9. lipnja 2014., čime je došlo do prekida zastare naknade štete. To znači da bi u zastari bila tražbina naknade štete za razdoblje prije 9. lipnja 2011.

23. Prema podacima Kaznionice u Lepoglavi o boravku tužitelja u spavaonici određene kvadrature i zapremnine koji se nalaze na listu 22-23 spisa, razmatrajući samo razdoblje boravka poslije nastupa zastare, dakle razdoblje od 9. lipnja 2011. godine, proizlazi da je tužitelj, osim za period od 7. – 14.3.2011., od 14.3. – 1.4.2011., od 1.4. – 23.4.2011., od 23.4. – 11.5.2011., od 11.5.2011. – 13.7.2011., od 13.7.2011. do 27.2.2012., od 2.3. – 3.4.2012., od 6.4. – 10.4.2012., od 15.4. – 23.4.2012., od 30.4. – 17.12.2012., od 19.12.2012. – 10.5.2013., od 1.8.2013. – 14.8.2013., od 2.12.2013. – 8.1.2014., od 9.1. – – 18.4.2014., od 30.4. – 15.5.2014., od 23.5. – 3.7.2014., od 21.7. – 27.7.2014., od 27.7. – 3.8.2014., boravio u sobama odgovarajuće kvadrature, ostalo vrijeme od 990 dan, tužitelj je proveo u sobi neodgovarajuće površine.

24. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine, Međunarodni ugovori", broj: 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10; dalje: Konvencija), koja je stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 5. studenog 1997., normira u članku 3. da se nitko ne smiju podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Europski sud za ljudska prava utvrdio je načelna stajališta u vezi s uvjetima u zatvoru, dakle, da trpljenje i poniženje koje je uključeno prilikom lišenja slobode, mora u svakom slučaju ići preko onoga neizbježnog elementa trpljenja ili poniženja povezanog s lišenjem slobode kako bi moglo doći u domašaj članka 3. Konvencije, te je izrazio i stajalište da se, ako raspoloživi osobni prostor po zatvoreniku padne ispod 3 m2 površine u smještaju u zatvorima u kojem boravi više zatvorenika, nedostatak osobnog prostora smatra toliko ozbiljnim da dolazi do čvrste pretpostavke povrede članka 3., a da se pretpostavka povrede Konvencije može oboriti dokazivanjem da su postojali čimbenici koji mogu prikladno nadomjestiti oskudnu dodjelu osobnog prostora. Pri tome, taj sud precizira da će čvrsta pretpostavka povrede članka 3. moći se oboriti ako su ispunjeni sljedeći čimbenici i to kumulativno: (1) ako su smanjenja potrebnog minimalnog osobnog prostora od 3m2 kratka, povremena i minimalna, (2) ako su takva smanjenja popraćena dovoljnom slobodom kretanja izvan sobe i prikladnim aktivnostima izvan sobe i (3) ako je podnositelj zahtjeva smješten u ustanovu koja se, općenito gledano, smatra primjerenom ustanovom za pritvor i ne postoje drugi otegotni aspekti uvjeta njegova boravka u zatvoru.

25. Jednako i Zakon o izvršavanju kazne zatvora u članku 74. stavak 3. propisuje da prostorije u kojima borave kažnjenici moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane te da za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m2 i 10 m3 prostora.

26. U konkretnom slučaju iz podataka samog tuženika proizlazi da je tužitelj u Kaznionici u Lepoglavi kao penalnoj ustanovi, pretežiti dio vremena bio smješten u sobama u kojima

njegov osobni prostor nije dosezao površinu od minimalno 3 m2, što znači da postoji čvrsta pretpostavka povrede članka 3. Konvencije.

27. Iz preporuke R(99) i Stajališta Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja proizlazi da ponižavanje kao povreda članka 3. Konvencije može biti rezultat određenih organizacijskih nedostataka, pa i nedostataka smještajnog kapaciteta, ali je prilikom ocjene da li je uslijed toga došlo do povrede prava osobnosti, potrebno utvrditi ukupnu kvalitetu života u konkretnoj ustanovi, koja ovisi o mogućnosti organizacije različitih aktivnosti i iskoristivih mogućnosti boravka zatvorenika izvan ćelije, kako u vremenskom, tako i u sadržajnom smislu.

28. Za navesti je da se prilikom izračuna kvadrature, sanitarni čvor ne uračunava u ukupnu površinu sobe, odnosno minimalni osobni prostor stavljen na raspolaganje zatvoreniku u smještaju u kojem boravi više zatvorenika.

29. Razdoblje u kojem je tužitelj imao na raspolaganju manje od 3 m2 osobnog prostora trajalo je u periodu od 7.3. – 14.3.2011., od 14.3. – 1.4.2011., od 1.4. – 23.4.2011., od 23.4. – 11.5.2011., od 11.5.2011. – 13.7.2011., od 13.7.2011. do 27.2.2012., od 2.3. – 3.4.2012., od 6.4. – 10.4.2012., od 15.4. – 23.4.2012., od 30.4. – 17.12.2012., od 19.12.2012. – 10.5.2013., od 1.8.2013. – 14.8.2013., od 2.12.2013. – 8.1.2014., od 9.1. – – 18.4.2014., od 30.4. – 15.5.2014., od 23.5. – 3.7.2014., od 21.7. – 27.7.2014. i od 27.7. – 3.8.2014., pa je tužitelj boravio u sobama manjim od 3m2 osobnog prostora ukupno 990 dana, a koje razdoblje se ne može smatrati kratkim i povremenim i u tom je razdoblju bio izložen trpljenju i poniženju koje nadilazi stupanj trpljenja ili poniženja koji je u takvim slučajevima neizbježan. Na taj način povrijeđena su i prava iz članka 23. i 25. Ustava Republike Hrvatske i članka 3. Konvencije, neovisno od toga što je tužena poduzela niz mjera kako bi zbog smanjenih kapaciteta olakšala boravak zatvorenicima na izdržavanju kazne zatvora.

30. Slijedom navedenog tužitelju pripada pravična novčana naknada neimovinske štete za navedeni vremenski period od 991 dan, a primjenom odredbe članka 1046. u svezi s člankom 19. ZOO, te članka 1100 ZOO, vodeći računa o visini naknade koju je Europski sud za ljudska prava u sličnim predmetima odredio kad se radi o državljanima Republike Hrvatske (Hrnčić protiv RH, Katanović protiv RH, Muršić protiv RH i dr.), te uvažavajući i činjenicu da je tužitelju dana mogućnost da radi, ali da u utuženom periodu nije radio, da se bavi nizom aktivnosti izvan prostora sobe u kojoj je bio smješten i kretanje unutar Kaznionice na svježem zraku, ovaj sud ocjenjuje pravičnom novčanu naknadu za navedeni period od 9.900,00 EUR, dok je u ostalom dijelu tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan.

31. Na dosuđeni iznos, dosuđena je zakonska zatezna kamata primjenom odredbe članka 1103. ZOO i to od dana podnošenja tužbe, tj. od 13.10.2014., a po stopi iz članka 29. stavak 2. ZOO.

32. Odluka o trošku ovog parničnog postupka temelji se na odredbi članka 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07. – Odluka USRH, 84/08, 96/08. – Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 - Odluka USRH, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23, 146/25), te je sud tužitelju priznao trošak postupka u ukupnom iznosu od 23.223,50 EUR koji se sastoji od troška sastava tužbu po punom. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška sastava odštetnog zahtijeva po punom. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška pribave isprava

po punom. u iznosu od 100,00 EUR, troška sastava prijedloga za dopuštenje revizije po punom. u iznosu od 1.500,00 EUR, troška sastava revizije po punom. u iznosu od 1.500,00 EUR, troška sastava žalbe po punom. u iznosu od 1.250,00 EUR, troška sastava podneska od 14.12.2015. po punom. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška sastava podneska od 29.8.2019. po punom. u iznosu od 50,00 EUR, troška sastava podneska od 27.5.2024. po punom. u iznosu od 50,00 EUR, troška sastava podneska od 17.12.2024. po punom. u iznosu od 50,00 EUR, troška sastava podneska od 16.6.2016. po punom. u iznosu od 50,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 12.11.2015. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 18.12.2015. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 9.1.2019. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 3.4.11.2019. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 9.5.2019 u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 13.6.2019. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 16.4.2024. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 27.5.2024. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 17.9.2024. u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 10.4.2025. (zamolbeno) u iznosu od 1.000,00 EUR, troška zastupanja na ročištu po punom. dana 16.10.2026 u iznosu od 1.000,00 EUR, troška PDV 25 % u iznosu 4.637,50 EUR (na iznos od 18.550,00 EUR) i troška predujma u iznosu od 36,00 EUR, a koji troškovi su odmjereni prema važećoj odvjetničkoj Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj: 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22, 126/22, 138/23) i koji troškovi su prema mišljenju suda bili nužni za vođenje ovoga postupka.

32.1. Tužitelju nije priznat zatraženi trošak pristupa na ročišta za objavu presude dana 26.7.2019. i 27.11.2026. godine, troškovi podneska od 26.9.2025 i 16.3.2026. godine, kao ni trošak konferencije sa strankom, jer ti troškovi nisu bili nužni za vođenje ovoga postupka.

32.2. Zatraženi trošak sudske pristojbe tužitelju također nije priznat, jer je tužitelj u ovom parničnom postupku oslobođen plaćanja sudskih pristojbi.

33. Sud je imajući u vidu uspjeh tužitelja u postupku, tužitelj je uspio s osnovom 100 %, a s visinom 14,93 %, što znači da je uspio u sporu s 57,465 % (114,93 % : 2 = 57,465 %), dok je tuženica uspjela s 42,537 %, te primjenom odredbe članka 154. stavak 2. ZPP utvrditi da je tužitelj uspio u sporu s 14,93 %, te mu je sud dosudio troškove postupka u ukupnom iznosu od 3.467,26 EUR.

34. Slijedom svega naprijed navedenog sud je donio odluku kao u izreci.

Ivanec, 27. studeni 2026.

Sudac
Draženko Jakopović

DRAŽENKO JAKOPOVIĆ

Elektronički potpisano: 27.11.2026T13:07:57 (UTC:2026-11-27T12:07:57Z)
Provjera: https://epotpis.rdd.hr/provjera
Broj zapisa: aa4c13e2-284d-41f4-a7dd-3ab35d6dda60

Općinski sud u Varaždinu

Uputa o pravnom lijeku

Protiv presude stranka može izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana primitka presude. Žalba se podnosi ovome sudu u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava, a o žalbi odlučuje nadležni Županijski sud.

Dostaviti
1. Odvjetničko društvo Nožinić, Tomljanović & Maričević d.o.o., Nova Gradiška, n/p Nemanja Nožinić,
2. Općinsko državno odvjetništvo Varaždin, Građansko-upravni odjel

Broj zapisa: **9-30890-eb303**

Kontrolni broj: **0428b-19193-cfa21**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:
**https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti**

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Varaždinu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.